

Němčináři z 1PLTa získali 2. místo v okresním kole Jazykového WocaBee šampionátu

Ivana Kopečková

Třída 1PLTa se zapojila do 6. ročníku Jazykového WocaBee šampionátu a uspěla v rámci okresu Plzeň-město. Z druhého místa v kole okresním tak postoupili do krajského kola, kde soutěží o možnost zapojit se do celostátního kola. Tam mají šanci získat nejen další ceny, ale také příspěvek na modernizaci škol ve výši 150 000 Kč. Soutěž vyvrcholí mezinárodním finále, kde se setkají nejlepší třídy z osmi zemí.

Třídy v šampionátu soutěží jako tým, každý žák z 1PLTa získal během okresního kola denně v průměru 535 WocaPoints, což odpovídá přibližně 356 správným odpovědím při procvičování. Držíme jim v soutěži palce!

Autoři:

- Mgr. D. Horvátová
- Mgr. I. Kopečková
- Ing. P. Vlček
- Ing. J. Gruber
- K. Čadková
- V. Stajková

Uvnitř tohoto vydání:

Němčináři z 1PLTa získali 2. místo...	1
Měsíc Příběhů bezpráví	1
Exkurze studentů Pedagogického lycea na 1. ZŠ v Plzni	2
Exkurze oboru Pedagogické lyceum – humanitní studia	2
Reverzní inženýr není žádný „zpátečník“	3
Projekt Šablony - Itálie Toskánsko, část 1.	4
Pamírská dálnice, aneb „4stán“ - 3	6
Přírozená hloupost umělé inteligence	10

Měsíc Příběhů bezpráví

Dana Horvátová

V měsíci listopadu se naše škola zapojila do akce Měsíc Příběhů bezpráví, který byl věnován 35. výročí sametové revoluce. Akci pořádá společnost Jeden svět na školách.

V rámci programu proběhla na škole plakátová výstava 1989: Rok zázraků. Výstava zachycuje tehdejší události s jejich aktéry a je doplněna ikonickými fotografiemi, dobovým tiskem, interaktivními prvky a archivními audio záznamy.

Další součástí projektu byla filmová projekce. Žáci třídy 2VS zhlédli film: Z deníku Ivany K. Předlohou filmu se stal autentický deník osmnáctileté Ivany A., která osobitým pohledem středoškolačky reflektuje poslední rok existence komunistického Československa.

Poslední akcí byla beseda s pamětníkem. Pozvání pro tuto akci přijal pan Mgr. Miroslav Anton, který byl jedním z hlavních aktérů polistopadových událostí v Plzni, spoluzakladatel Občanského Fóra a aktivní účastník generální stávky 27. listopadu 1989. Žáci se dozvěděli o událostech v roce 1989 o dění v Praze a v Plzni.

Besedy se zúčastnily třídy 2VS, 3VS a 3PLH.

Exkurze studentů Pedagogického lycea na 1. ZŠ v Plzni

Vanessa Stajková, 2PLH

Dne 25. října 2024 se studenti třídy 2PLH oboru Pedagogické lyceum – humanitní studia vydali na exkurzi na 1. základní školu v Plzni. Tento zážitkový den byl pro budoucí pedagogy cennou příležitostí k uplatnění teoretických znalostí v reálném prostředí.

Během dopoledne připravili studenti pro žáky 1. ZŠ několik aktivit na téma **Podzim**, které byly zaměřeny na rozvoj dětí v oblasti paměti, zručnosti a týmové spolupráce. Mezi aktivitami, které děti nadchly, bylo například tvoření **muchomůrek** z papíru, hra Podzimní bingo a také oblíbená hra „Hádej, kdo“, která podporuje kreati-

vitou a sociální interakce.

„Bylo skvělé sledovat, jak se děti zapojují do aktivity a jak se zlepšují v práci v kolektivu,“ zhodnotil akci jeden ze studentů, který byl součástí pozorovacího týmu. „Zpětně hodnotíme tuto exkurzi jako velice přínosnou a inspirativní pro naše budoucí studium. Takové zkušenosti nám pomáhají lépe pochopit, jak důležitá je interakce mezi pedagogy a žáky.“

Závěrem exkurze studenti poděkovali učitelům 1. ZŠ za možnost realizace aktivit a podporu při celém průběhu akce. Tento den přinesl všem studentům cenné zkušenosti nejen pro studium předmětu Organizace volného času.

Exkurze oboru Pedagogické lyceum – humanitní studia

Kristýna Čadková, 2PLH

Dne 22. listopadu 2024 se studenti třídy 2PLH zúčastnili exkurze v Denním stacionáři Jitřenka v Plzni. Tato návštěva byla součástí předmětu Organizace volného času a jejím cílem bylo nejen obohatit studenty o praktické zkušenosti, ale také přispět ke kvalitnímu volnočasovému programu pro cílovou skupinu osob se zdravotním postižením (OZP).

Různorodý program pro rozvoj klientů

Program exkurze byl pestrý a zaměřený na podporu rozvoje různých dovedností klientů stacionáře. Studenti připravili několik aktivit, které pomohly klientům zlepšit jejich motoriku, kreativitu a sociální interakci.

První aktivitou byla muzikoterapie. Studenti připravili hudební aktivitu, během které klienti vytleskávali různé rytmy a hráli na různé hudební nástroje, jako jsou dřívka, klavír a chrastítka. Tímto způsobem klienti rozvíjeli své rytmické cítění, hudební dovednosti a spolupráci ve skupině.

Dále měli klienti stacionáře možnost rozvíjet grafomotoriku. Aktivita byla zaměřena na zlepšení jemné

motoriky klientů. Studenti připravili různá cvičení, při kterých klienti kreslili, malovali a psali. Tato cvičení pomohla klientům zdokonalit koordinaci ruka-oko a motorické schopnosti.

Kreativní část programu byla zaměřena na tvorbu postav s mikulášskou tematikou. Klienti pracovali s různými materiály, jako jsou papír, lepidlo, barvy a dekorativní prvky, čímž nejen rozvíjeli svou jemnou motoriku, ale také kreativitu a schopnost pracovat s různými médii.

Tato exkurze byla pro studenty velice přínosná. Měli možnost aplikovat teoretické znalosti v praxi a získat cenné zkušenosti při práci s osobami se zdravotním postižením. Program, který byl pro klienty pečlivě připraven, pomohl zlepšit jejich rytmické cítění, motoriku i kreativitu.

Poděkování

Chtěli bychom vyjádřit vděčnost za veškerou podporu a možnost realizace této exkurze. Děkujeme pedagogům, kteří nás připravovali, stejně jako zaměstnancům Denního stacionáře Jitřenka, kteří nám umožnili zrealizovat tento program.

Reverzní inženýr není žádný „zpátečník“

Josef Gruber

V souvislosti s jednou právě vznikající maturitní prací jsem měl možnost (a doufám, že ještě budu mít) navštívit pracoviště reverzních inženýrů v Doosan Škoda Power. Jejich práce spočívá, velmi zjednodušeně řečeno, v „obráceném“ postupu návrhu výrobku. Na rozdíl od běžné situace, kdy na základě výkresu, či počítačového modelu vzniká výrobek, se v reverzním inženýrství začíná u hotového výrobku, z něho se pak pomocí 3D skenování, či tzv. fotogrammetrie (nafocení objektu z různých stran a směrů a poskládání snímků do 3D objektu) vytváří počítačový model, připravený pro postprocessing za účelem výroby.

Vůbec to není jednoduchý proces, příprava objektu obnáší celou řadu kroků, aby skener povrchy správně snímal, je třeba také stanovit měřítko aj. Zpracování výsledků tohoto procesu je zdlouhavá mravenčí práce u počítače, protože vzniklý model není přímo editovatelný běžnými CAD programy, do těch se musí teprve převést. S podobným problémem v jednodušší formě se občas potká každý, kdo se motá kolem 3D tisku, protože tiskové modely (které si lze třeba volně stáhnout) také nelze jednoduše rovnou editovat v tom našem Inventoru, nebo Fusionu. Přesto tu určité možnosti jsou, jenže zatímco my

amatéři jsme na úrovni okresního přeboru, specialista reverzního inženýrství z Doosanu hraje Ligu mistrů. Jeho práce je využívána např. v situaci, kdy je třeba nahradit součástku, k níž už není dokumentace (mj. cíl zmíněné maturitní práce), nebo se nahrazuje, či inovuje část staršího velkého díla (parní turbíny) a je třeba ověřit, zda nedojde k nějakým kolizím. Plzeňští specialisté tak nedávno ve Finsku snímali turbínové těleso a do výsledku zakomponovali počítačový model inovovaného dílu.

Na podobné profese si vzpomenu vždycky, když vidím nějakou reportáž o zaměstnanosti a potřebě pracovníků v technických profesích – vždycky následují záběry na dělníky v nějaké té „montovně“. Nejsou to žádní špičkoví řemeslníci (o ně je navíc nouze), spíš jde o agenturní námezdné síly. Málokdy vidíte někoho, kdo opravdu vytváří původní hodnoty. A že takové firmy a profese u nás jsou, jen se o nich neví. Primitivní snaha reportérů přinést „akční záběry“ budí dojem, jako bychom byli pořád ve vleku doby, kdy vládla „dělnická třída“ a ideálem „pracujícího člověka“ byl právě vyfáravší horník či hutník v kožené zástěře. Říkám to při vši úctě k těmto život a zdraví ohrožujícím profesím; vždyť jsme uměli vyrobit oceli světové kvality a práci horníka (či havíře) si můj táta zkusil jako voják na vlastní kůži. Při jeho první směně zahynul v ostravském dole stejně starý kluk.

Projekt Šablony - Itálie Toskánsko, část 1.

Petr Vlček

Kolegyně Alena Štědrá má velkou zásluhu na uspořádání tohoto vydařeného exkurzního zájezdu ve spolupráci s cestovní kanceláří Beluga Plzeň. Akce byla pořádána v rámci projektu Šablony a ve spolupráci s CK připravena na míru. Větší část autobusu naplnili žáci a žákyně

z celé naší školy. Měli to jako doplněk výuky. Jel s nimi pedagogický dozor, který se o ně staral. Zbytek autobusu doplnili zájemci řad učitelů. Každý účastník si před akcí mohl vybrat z nabízeného programu podle svého vlastního zájmu a také finančních možností, co vlastně navštíví. Organi-

začně to byl zájezd s podporou autobusu, ubytování v hotelu s polopenzí a 2 noci v autobuse při tranzitu tam a zpět. Akce se konala o podzimních prázdninách.

Pátek 25. 10. 2024. Sešli jsme se ve večerních hodinách u školy a odjeli jsme do Rozvadova, kde přistoupila jedna mimoplzeňská žákyně. Pokračovali jsme stále po dálnici, pouze s hygienickými zastávkami, směr Wernberg-Köblitz, Regensburg, München – (sobota 26. 10. 2024) - Rosenheim, Kufstein - hranice D/A – Innsbruck - Brennerský průsmyk - hranice A/I – Brixen – Bolzano – Verona – Modena – Bologna – Firenze - Pisa.

Na hranicích s Německem proběhla formální hraniční kontrola, doklady jsme ani nepotřebovali, stejně jako později při vstupu do Rakouska a Itálie, kde kontroly již neprobíhaly. Dálnice jsou v Itálii vybaveny mýtnými branami při nájezdu a sjezdu. Levý pruh je užší, takže autobus při předjíždění kamionů měl občas problém. Krajinice tu nejsou tak široké jako u nás nebo v Německu. Dost často jsou tu uzavírky jednoho pruhu, ale žádná údržba se nekoná. Pruh je uzavřen zcela zbytečně.

Pisa byla naší první zastávkou. Na začátku jsme byli upozorněni na nebezpečí okradení. V Itálii obecně fungují zloději, kteří využívají davů turistů a dokážou šikovně a nepozorovaně zcizit i ze zapnutého příručního

zavazadla mobil, peníze i jiné cennosti. Nebo dokonce při nepozornosti dokáží ukrást i zavazadlo celé. Okamžitě při výstupu jsme byli obklopeni černochoy, kteří tu prodávají různé tretky, dnes zejména deštníky se symboly Pisy, neboť v noci pršelo. Ještě teď je zataženo a může nás čekat přehánka. Jinak je teplo - přes 20 °C.

Z parkoviště jedeme turistickým vláčkem do centra ke katedrále

Katedrála v Pise

a šikmé věži. Historické centrum se dochovalo poměrně malé, neboť bylo za války vybombardováno. Město bylo kdysi přístavem, během věků však moře ustoupilo a dnes je nejbližší velký přístav v Livornu (21 km), odkud jezdí lodě například na Elbu nebo na Korsiku.

Pisa

byla původně

etruské obchodní centrum, později se stala římskou kolónií a dnes je sídlem arcibiskupa. V centru najdeme dóm Panny Marie Nanebevzaté. Je to románská katedrála římskokatolické arcidiecéze. Patří k ní světoznámá Šikmá věž (Campanile), Baptisterium (křtelnice) a hřbitov Camposanto Monumentale (dodnes je funkční pro významné církevní činitele v Itálii). Komplex budov dómu je svědectvím někdejší moci a slávy námořní Pisánské republiky a dnes součástí světového kulturního dědictví UNESCO. V okolních budovách, které se z historického centra zachovaly, jsou muzea.

Nejvýznamnější památkou Pisy je šikmá věž. Výtavba byla zahájena v roce 1173, ale už krátce po začátku stavby v roce 1174 se začala naklánět. Důvodem jsou mělce založené základy v měkké hornině. Věž se původně nakláněla na opačnou stranu. Stavitelé se rozhodli náklon vyrovnat tím, že do země k základům házeli kamery a větve. Plán sice vyšel a věž se vyrovnala, ale později se začala naklánět znovu, tentokrát na opačnou stranu. Když v roce 1185 dosáhla výšky tří pater, projevil se jasně její naklonění. Práce byly přerušeny, ale o 90 let později byla nakloněná věž protažena o další poschodí. Nový architekt se pokusil zastavit další naklonění tím, že další patra stavěl mírně nakloněná na druhou stranu, aby se změnilo těžiště věže. Tento plán vyšel a věž se dále nakláněla mnohem pomaleji. Stavitelé nakonec rezignovali na realizaci původního

projektu (měla se stát nejvyšší zvonici své doby) a v roce 1373 bylo šesté patro zakončeno stolicí pro zvěšení zvonů.

Protože se vychýlení vrcholu věže ve 20. století zvěšilo na více než 5 metrů, byla v roce 1990 věž pro veřejnost uzavřena a začaly intenzivní záchranné práce. Do země byla mimo jiné zapuštěna železná lana, která základy upevňují. Speciálními stavebně-technickými postupy byla pomalu a opatrně odsávána část měkkého jílovitého podloží nacházejícího se pod základy věže. Sklon věže (5,5°) se začal postupně zmenšovat a v současné době je vychýlení věže jen cca 4 metry (4°). Znovu byla věž otevřena v prosinci roku 2001.

Další šikmé věže najdeme například v Číně (pagoda Chu-čui) v Karvině (kostela sv. Petra z Alkantarý nebo věž kostela v Ústí nad Labem

Další zastávkou je město Lucca. Město má rozlohu 185 km² a zhruba 86 000 obyvatel. Leží na řece Serchio. Lucca byla založena Etrusky. V roce 180 př. n. l. město dobyli Římané a roku 56 př. n. l. zde uzavřel Caesar smlouvu s Pompeiem a Crassem. Z tohoto období se zachovala pravidelná síť ulic a starověké fórum.

Od 6. století, po dobytí Langobardy, byla Lucca hlavním městem langobardského Toskánského vévodství, od roku 1180 byla samostatná. Město se proslavilo blavně zpracováním a barvením hedvábí a ve 14. století bylo jedním z prvních italských měst. Za občanských válek mezi guelfy a ghibellíny vystřídal strany a roku 1328 se města zmocnili žoldnéři císaře Ludvíka Bavorského. Aby si vynabradili nezaplacený žold, město prodali a v letech 1331–1335 patřila Lucca Janu Lucemburskému. Někdy čas ji spravoval i mladý Karel IV., který pak roku 1369 obnovil samostatnost města. Lucca byla samostatnou republikou do roku 1805, kdy ji dobyl Napoleon a daroval ji své sestře. Po roce 1815 se Lucca stala samostatným vévodstvím a v roce 1860 se po plebiscitu připojila ke království Sardinskému a k Itálii. V březnu 2006 se tu konalo historicky první Mistrovství světa v luštění sudoku, v němž zvítězila česká reprezentantka Jana Tyllová.

Lucca má stejně jako ostatní toskánská města úzké uličky a vysoké domy. Důvodem jsou nejen drahé pozemky, proto se domy stavěly do výšky, ale i vysoké

letní teploty a ulice jsou stinné. Moc času jsme neměli, a tak jsme se prošli městem, navštívili náměstí, obešli některé kostely a měli jsme možnost navštívit zajímavou věž Guinigi, která se stala symbolem města.

Věž patřila rodině úspěšného obchodníka a bankéře Francesca Guinigi. Rodina uvnitř města vlastnila několik paláců, včetně Palazzo Guinigi. Na výšku má 45 metrů a na vrchol vede 232 schodů. Věž se datuje do 14. století, kdy zámožné rodiny budovaly obytné a zároveň obranné věže uvnitř města Lucca jako symbol moci. Věž je známá především díky vysokým stromům (dub cesmínový), které rostou na jejím vrcholu. Stromy na věži byly popisovány už v 15. století v kronice Giovannibo Sercambibo. O tom, proč jsou na věži stromy, existuje několik teorií. Podle jedné se v patře pod vrcholem nacházela kuchyně, proto její vrchol sloužil jako kuchyňská zadržadla. Druhá teorie tvrdí, že zadržadla na věži byla symbolem znovuzrození. To podněcuje i fakt, že všech sedm synů Francesca Guinigibo zemřelo před dovršením dospělosti. Podle

Lucca

Bartolomea di Monaca zasadil stromy na věži Paolo Guinigi, kolem doby, kdy si vzal svou první ženu. Jedenáctiletá manželka zemřela krátce po svatbě a Paolo se oženil znovu se svou druhou ženou Ilarií, která mu porodila dceru a syna. Říká se, že pokud navštívíte zadržadla na vrcholu věže v určitém bodu a zůstanete potichu, možná spatříte Ilarií s jejími věrnými psy ve stínu stromů.

Historika o Ilarií není jedinou pověstí spojenou se zadržadly. Paola měl zajmout Francesco Sforza v roce 1430. Jeho smrt ve vězení o dva roky později byla údajně sdělena pod nejvyšším stromem na věži, který ihned na znamení zármutku shodil všechny listy. Věž rodina Guinigi věnovala místní správě. Dnes je symbolem města Lucca.

Potom už jsme se přesunuli do lázeňské oblasti v předhůří Apenin (část Tosco Emiliano). Vrcholy dosahují výšky okolo 2 000 mnm a jsou většinou porostlé lesem. Na jejich svazích se pěstují olivy, víno, ale i řada koření jako je například bobkový list, levandule nebo oregano či bazalka. Jsou tu i termální lázně. My jsme spali v lázních Montecatini Terme, ale lázeňské středisko je téměř spojené s dalšími lázněmi Monsummano Terme.

Jsme ubytovaní v hotelu (Míro), nedaleko samotného areálu termálních lázní a kolejové lanovky na vrchol

Montecatini Alto. Nedaleko se nachází i krápníková jeskyne Maona. Všechno však za krátký čas navštívit nestihneme.

V našem pokoji je přesně vedle klíčky u okna vyřiznut v okenním skle kruh. Pátrám po tom, proč. Lázně jsou plné černochů a dalších přistěhovalců. Tito lidé jsou prý šikovní a dokáží vyšplhat po stěně hotelu do jakéhokoliv patra. Dělají to v noci. Pak omámí hosty jakýmsi sprejem a pokoj vykradou. Jedinou obranou proti tomu je mít v hotelu v noci zatažené

Montecatini Alto

žaluzie. Přes žaluzii si nezvaný host netroufne, neboť by byl už hlučný. A host by zavolal obsluhu hotelu.

Je ještě čas a tak se vydáváme do centra města. Každý má teď volno a může s ním naložit podle vlastního uvážení. Já se rozhoduji pro výjezd lanovkou do Montecatini Alto. Fronta na lanovku je krátká, pojedou druhou jízdou. Stojím na vpředu vozu a koukám na koleje. Uprostřed jsou vodičí kola pro lano. Pod nimi jsou jakési dřevěné špalky s drážkou. Lano probíhá touto drážkou a občas vypadne z kolečka. Stoupání lanovky je místy až 41%. Lanovka jede mezi domy, pak pololesnatou krajinou a místy i vinicemi. Cesta trvá asi 10 minut.

Nahoře je malá vesnice, spousty restaurací a také

penzionů a hotelů. Hlavně je odtud krásný výhled nejen do nitra Apenin, ale také na krajinu okolo lázní. Stojí tu rodová věž na místě původního hradu. Tyto věže sloužily jako úkryt před vendettou (krevní msta). Itálie, Malta a

Řecko mají dodnes vendettu zakotvenou ve svém právu. Prokáže-li se, že trestný čin byl spáchaný v rámci vendetty, musí se k tomu přihlídnout u soudu (osvobození, či zmírnění trestu). Rodových věží je v Itálii a v celé jižní Evropě mnoho. Najdeme tu kostel svatého Petra. V areálu je malé muzeum s nádherným trvalým betlémem a krásnými monstrancemi a obra-

zy. Na druhém konci vesnice je chrám svatého Jakuba a Filipa. Uličky jsou úzké a stinné, stejně jako ve městech, která jsme navštívili.

Pozoruji západ slunce na terase a dolů jdu pěšky podél lanovky. Po večeri jdu ještě nasát atmosféru večerních lázní. Je tu hodně přistěhovalců různých ras, o bezpečnost se stará mnoho policistů, jejich auta parkují před vlakovou zastávkou v hojném počtu. Jsou otevřené restaurace a bary, na ulicích je poměrně rušno, ale atmosféru ovlivňují obavy z přistěhovalců. Chvilí sedím na terase jedné hospůdky, pozoruji okolí a pak se vracím do hotelu.

Pro školní zpravodaj © 2024

Pamírská dálnice, aneb „4stán“ Díl 3.: Uzbekistán

Petr Vlček

Hranice se přechází zásadně pěšky. Pokud někdo jede autem, přejezdí pouze prázdné auto s řidičem. Je tu velký provoz. Procházíme nejprve kazašskou kontrolou (celní, pasová a kontrola kontrol), pak jdeme ohrazeným koridorem okolo zadrátované hranice s žiletkovým plotem na uzbekickou stranu, kde se totéž opakuje.

Směnárna tu není, jen vextláci, nemáme tedy jinou možnost vyměnit, kurz naznačuje horší počítání než v Kazachstánu. Kupujeme novou SIM kartu a zjišťujeme autobus MHD Taškent. Jedeme k metru a jím na nádraží koupit lístky na klíčový mezinárodní vlak Taškent – Dušanbe (Tádžikistán). Ten jezdí jen 1x týdně. Dostáváme místenky do kupé, kde bychom údajně měli být pohromadě, vše však bylo

jinak. Odjždíme až v úterý, takže tu máme poměrně dost času. Nádraží tu mají dvě, my pojedeme z nádraží číslo 2.

Metro je tu lepší než v Alma Atě. Jsou tu 4 linky (červená, zelená, modrá a předměstská fialová). Systém je prvních tří linek podobný jako v Praze a v centru jsou přestupní stanice. Návaznost spojů v přestupních stanicích je perfektní (kam se hrabe

Praha). Obecně jsou stanice metra v postsovětských republikách krásně upravená. Metro se dále buduje a na červenou linku navazuje v konečné stanice Chinor / Kichpak trasa fialová do stanice Technopark / Dostig, což je zároveň konečná fialové trasy. Zelené metro u televizní věže chvíli jede po povrchu. Systém vstupu je stejný jako v Alma Atě včetně rámu a kontrol.

Našli jsme hotel v univerzitní čtvrti Beruing, kousek od stanice metra. Vedle hotelu je restaurace, ale je uzavřená. Majitel nám však dává zdarma pohoštění – meloun a ayran. Ten se vyrábí z libovolně dostupného mléka (jačí, kravské, ovčí, kozí nebo kobyly), vody a jogurtu. Přidává se bylinné koření, my jsme měli s koprem. Dále se tu vyrábí kumys (slabě alkoholický nápoj vyráběný z kobyly mléka). Na mléčné nápoje obecně nejsme zvyklí, a tak hrozí zažívací potíže, což se později potvrdilo. Pětů provázely střevní potíže téměř celou cestu. Kumys to zřejmě rozjel. Majitel nás zve na zítřejší den, kdy budou mít otevřeno.

Na večeri jsme tedy odjeli do města, za soumraku sedíme v turecké restauraci. Země má zřejmě přísnější pravidla na konzumaci alkoholu než Kazachstán, neboť tu nejsou v ochodech vidět pivní plechovky. Nápoj se dá koupit pouze v některých označených místech. Pak zajíždíme do samotného centra města.

U parku s názvem Amir Temur stojí známý hotel s názvem Uzbekistán, který byl vybudován ve stylu sovětské architektury. Jedná se o vysokou bu-

ni život, ale také potměnými ulicemi. V okolí Navoi parku stojí mnoho mrakodrapů, kde sídlí bohaté nadnárodní společnosti. Mrakodrapy jsou osvětlené neony, které promítají obrazce na jejich stěny, například celý mrakodrap vypadá jako uzbecká vlajka. Obrazce se však mění a jsou velmi barevné. Vzhledem k tomu, že se údajně jedná o chudou zemi, je toto podivné.

V Navoi parku je obrovské jezero, kde je barevná fontána, které právě začala své představení. Různé trysky stříkají vodu do různých tvarů, vše je podsvíceno barevnými světly a hraje k tomu uzbecká hudba.

Večer jsme zakončili v pivním baru, který je umístěn ve zvláštní čtvrti. Ochutnáváme místní pivo. Pak se vracíme do hotelu. Domlouváme se se, co zítra. Ačkoliv by bylo lepší před velkým horkem v rozpáleném městě odjet do hor a vyjet lanovkou nad horské jezero, kluci se rozhodli zůstat ve městě. Bohužel měli většinu.

T a š k e n t (uzbecky *Toukenu*, rusky *Taukenum*) je blavní a nejlidnatější město Uzbekistánu. Počet obyvatel Taškentu k 1. říjnu 2022 byl 2 934 100 obyvatel. V Taškentu sídlí velvyslanectví České republiky. Budova vybudována nově firmou Sprint

Zlín v roce 2022. Velvyslanectví má diplomatickou i konzulární působnost mimo Uzbekistán i pro Tádžikistán a Turkmenistán.

Pro nás to znamená, že v Tádžikistánu funguje pouze jakýsi konzul (může to být i domorodec), který jakýkoliv problém řeší přes

Taškent—medresa (náboženská škola) Barak-Chan

dovu. Okolo jsou další vládní budovy a také muzeum Amira Temura. *Byl to válečník, politik a reformátor, mecenáš vědy, vzdělání, obchodu, kultury a řemesla. Založil velký centralizovaný stát, posílil jeho moc a také sjednotil mnoho národů a lidí. Vláda Amira Temura podporovala vědu, vzdělání,*

Taškent z televizní věže

kulturu, architekturu, výtvarné umění, hudbu a poezii a položila základy temurovské renesance. Muzeum představuje činnost a historii Temurovců.

Městem, které se pomalu noří do temnoty, pokračujeme do Navoi parku. Jdeme ulicemi, kde jsou poutové atrakce a krámky, kde funguje noč-

uzbecké velvyslanectví. V Kyrgyzstánu naše velvyslanectví zastupují Švýcaři, v Kazachstánu velvyslanectví máme. Tohle hodně komplikuje v případě problému (ztráty dokladů, zdravotní problémy aj.) cestu českým občanům do podobných zemí. Komplikuje to i shánění informací pro cesty v těchto zemích, například informace o potřebě nějakých povolení pro překročení hranice a podobná pravidla.

V oblasti dnešní uzbecké metropole existovalo souvislé osídlení již v dobách před naším letopočtem pod názvem Šaš. V 8. století jej dobyli Arabové, o další století později pak zničily výpady Čingischána a kočovníků. Poté došlo k obnově. V další historii se Taškent stal součástí mnoha říší, několikrát byl i zbořen (Tamerlánovy vláda, uzbecký stát Šajbánovců, Buharskému chanátu a Kokandský chanát).

Významným zlomem v historii města se stala nadvláda Ruské říše, která začala roku 1865 a určila budoucí osud dějin města. Taškent byl stanoven za centrum Turkestánské gubernie, začal se rozvíjet jako moderní město. Středověké bradby se odstranily na přelomu 80. a 90. let 19. století. Od roku 1899 tu existuje železniční spojení s Kaspickým mořem, o dalších šest let později se zprovoznila trať do Orenburgu.

Od dubna 1918 nabradila Turkestánskou gubernii Turkestánská ASSR, jež se později začlenila do nově vzniklého SSSR. Roku 1930 se pak Taškent stal její metropolí, vystřídal předchozí Samarkand. Ve 20. a 30. letech začala industrializace, Taškent ale nejvíce vydělal na přesouvání průmyslu na jihovýchod a východ SSSR v časech druhé světové války.

Dne 26. dubna 1966 bylo město zničeno silným zemětřesením o síle 7 stupňů Richterovy stupnice. Okolo 300 000 lidí zůstalo bez domova. Přestavba znamenala celkovou změnu urbanistického plánu města – vznikly široké bulváry a velké domy (např. Hotel Uzbekiston), typické pro tehdejší SSSR. Velkou změnou v dopravě se roku 1977 stalo otevření metra, roku 1985 pak vznikla moderní dominanta města – 375 m vysoká televizní věž.

Po roce 1991 se stal Taškent metropolí nezávislého Uzbekistánu, masivní výstavba (metro, továrny, sídliště) byla zastavena. 16. února 1999 se město stalo dějištěm teroristických útoků. Po nástupu současného

prezidenta Šavkata Mirziyoyeva k moci na konci roku 2016 se Taškent začal intenzivně rozvíjet. Novým centrem města se stává tzv. Tashkent City s několika výškovými budovami a rozlehlým parkem.

Pondělí 5.8.2024. Po hotelové snídani (klasické švédské stoly) odjíždíme metrem do starého města, nebo spíše jeho zbytků. Je to malý areál ve čtvrti Eski Sahar na náměstí Khast Imam Square. Najdeme tu mešitu Hazrati Imom masjidi, k jejímu areálu přiléhá menší nenápadná stavba, která ukrývá nejstarší známý korán na světě. Areál uzavírá správní budova Tilla Shayx a mešita, která sloužila jako škola islámu Barakhan Madrasah. Náměstí je čisté a krásně upravené. Vše pochází 15. až 16. století. V okolí byla zbourána celá starobylá čtvrť. Domy byly za SSSR neudržované, chátraly a postupně tu vnikl jakýsi chudinský „slam“. Místo toho se tu nově staví obrovské paláce. Příkladem robustní stavba budoucí vysoké školy islámu, což je obrovský mramorový palác. V okolí ještě další obydlené „slamy“ stojí a čekají na zbourání.

Okolo planetária a pevné budovy cirkusu pokračujeme k islámské škole *Kboja Abror Valiy*, která je sice turistům přístupná, ale je funkční, pozorujeme plné učebny i výuku islámu. Islám má několik směrů. Přes ulici ještě navštívujeme jednu z mešit.

Pokračujeme ke klasické asijské tržnici. V obrovské dvoupatrové hale a v okolních menších přístavbách se dá koupit úplně všechno: čerstvé maso, ryby, různé druhy ovoce zeleniny, exotické koření a všechny možné potraviny, na které se dá jen vzpomenout. Brzy ráno před otevřením to tu funguje jako jatka, maso se rozporcuje a připraví na pulty a tržnice zásobuje ostatním potravinářským čerstvým zbožím.

Lze koupit průmyslové zboží, elektronika, náhradní díly do aut a vše ostatní na co si jen vzpomenete. Bohatě jsou zastoupeny i látky, oblečení a obuv. Pět a si tu kupuje první náhradní klobouk, který včera zapomněl v taxíku k hranici.

Jedeme na nádraží Taškent 1,

kde jsme včera kupovali lístky na mezinárodní rychlík do Dušanbe. Odtud jede osobní vlak s jakousi „vzácnou“ soupravou, kterou se kluci chtějí projet. Pojedeme asi tři stanice směrem k horskému jezeru, kam jsem já včera navrhoval vlakový výlet. Jenže souprava nemá dřevěné sedačky a je modernizovaná. A kluci jsou nespokojení. Ta jejich „správná“ souprava stojí vedle na koleji a pojedje za 4 hodiny. A tak měníme plán.

Jedeme k televizní věži, odkud má být nádherný pohled na město. Jenže u po pokladny je velký zmatek. Pokladní řeší s jedním turistou neznámý problém, druhá její kolegyně zatím prodávat lístky nechce. Až se problém vyřeší, bude se v prodeji pokračovat. Před pultem je chaotický dav a lidé vykřikují jeden přes druhého, nadávají na pokladní a dožadují se vstupenek. Marrně. Za námi se těž tvoří pěkný chumel. Tady to vypadá na dlouho a tak jdeme k moderní mešitě Minor. Jsme všichni zesláblí horkem a vysušení. V poledne jsme ani neměli oběd. Cestou k mešitě se stavíme na kvas, prodejna potravin, abychom koupili vodu, v okolí není.

Kvas se je nápoj podle surovin podobný pívnu. Nechá kvasit voda, mouka a tekuté sladové těsto. Zkvašený základ kvasu se dále zředí vodou, přidají se kvasnice, cukr a aromatické přídavky a poté se uvaří. Aromatickým přídavkem může být ovoce či ovocná šťáva (třešně, maliny, citróny, aj.), anebo zážvor či máta. Počáteční fáze procesu vaření piva a kvasu nápojů jsou velmi podobné. Postup výroby tradičně vychází z mletí obilí, míchání s vodou, pak vaření a kvašení. Proces kvašení kvasu je kratší a kvas není chmelen. Výsledkem je fermentovaný, pěnivý mírně alkoholický nápoj s výraznou přírodní chutí a aroma žitného chleba, neobsahuje syntetické látky určené k aromatizaci ani barviva. Technologie zpracování obilí vyvinutá již na počátku 20. století umožňuje zachovat vitaminy E a B, minerály a další biologicky aktivní látky.

Mešita Minor je jednou z nových památek Taškentu, která se nachází v nové části města, nedaleko od výstaviště UzExpo-Centre a Hotelu International na nábrežní kanálu Ankhor. Okolí je krásně upravené. Stavba mešity začala v létě roku 2013 a

byla provedena podle nejlepších tradic východní architektury. Odlišuje od starých cihlových mešit svou povrchovou úpravou z bílého mramoru. Září pod jasnou oblohou a její tyrkysová kupole jako by mizela na obloze. Její kapacita je více než 2400 osob. Hlavní místnost je rozdělena na otevřenou přední část s terasami a velkou kulatou sítň s pozlaceným mihrábem, což je půlkruhový výklenek ve zdi mešity, který označuje qiblu, směr Kaaby v Mekce. Tím směrem by se měli muslimové při modlitbě obracet. Je ozdobena citáty z Koránu.

Jsmo přehřátí, vysušení, začíná nám být špatně z rozpáleného města. Jak by nám bylo dobře v horách, jejichž návštěvu jsem navrhoval včera? Jedeme do čtvrti s pivními krámky. Kupujeme vodu a pivo, potřebujeme nějak doplnit tekutiny zchladit se. Jedeme zpátky na nádraží do soupravy s dřevěnými sedadly. Pojedeme na kraj města do chudinské čtvrti.

A tady se nám stal první malér. Plechovka piva je zabalena v černém obalu. Nenápadně ji otevřu, napiji se a položím plechovku pod sedačku. Naproti přes uličku sedí nepříjemný spolucestující, který po nás neustále pokukoval... Kde se vzal, tu se vzal policista a šel na jistotu. „Co mám u té nohy pod sedačkou?“ Nezbýlo, než se přiznat. Odvedl mě do prvního vagónu k řešení přestupku. Vyplňuje protokol, ofotil pas a vysvětluje, že nutno dodržovat místní zákony. Prý se jedná o porušení islámských zásad a pravidel. Ukazuje výši pokuty (340 000 somů, tedy cca 700 Kč v přepočtu). Pokud jí nezaplátím hned, dostanu číslo účtu, kam mohu peníze poslat. Po týdnu nezaplacení se částka každým dnem zvyšuje o 0,5%. Zároveň se posílá protokol na hraniční přechody, kde viník dostane vyhoštění ze státu. Pokutu jsem zaplatil hned na místě. Policista vzal peníze a roztrhal protokol. Nebude prý dělat projednou problém, na hranice nic nepošle. Tím považoval věc za vyřešenou. Pak už okolo nás jen 2x prošel a jen se usmíval, když jsme vystoupili, tak nám popřál šťastnou cestu. Zajímavé na tom bylo, že plechovku nám nezabavil... Divný pán sedící přes uličku se spokojeně usmíval...

Prohlížíme chudinskou čtvrt,

je to jiná tvář města než ta, to co jsme viděli v centru. Lidé se povalují na ulicích, stojí tu nuzné a neudržované domy, silnice jsou rozbité nebo prašné. Čekáme na vlakovou soupravu, kterou jsme se vrátili do centra a ve které Pět'a podruhé zapomíná klobouk.

Jedeme zpět na hotel a jdeme na večeři do té restaurace, kde jsme byli včera pohoštění. Jsme uhorčení, utahání a zeslabení obrovským vedrem. Dostáváme hovězí ražniči se zeleninou a hovězí polévku. Je to silný vývar, většinou vařený přes noc a zbařený usazeného tuku. Vaří se jen tak na ulici. Ražniči se peče na dřevě a sušených briketách z trusu. Bylo to dobré, ale zřejmě díky včerejšímu kumysu a částečné „nehygieně“ v této restauraci se nám asi nevyhnu cestovatelské zdravotní zažívací potíže.

Prohlídka města stála za to, ale v tom horku by bylo lepší ujet do hor k jezeru. Možná bychom se vyhnuli několika nepříjemnostem.

Úterý 6.8.2024. Prohlídka rozpáleného města Taškent pokračuje. Ráno rozpačitá snídaně, ani mně nebylo po včerejším uhorčení a nehygienické večeři nejlépe. Batohy necháváme na hotelu a jedeme na tržnici. Pět'a kupuje druhý klobouk v pořadí. U nádraží Taškent 1 se buduje Železniční muzeum. Stojí tu staré sovětské a lokomotivy od parních a až po diesellové a elektrické. Je tu u luxusní ministerský vůz z dob SSSR.

Pokračujeme k televizní věži. Tentokrát se dostáváme na vyhlídku a můžeme obdivovat město s hora. Pod námi jsou obytné čtvrti pro střední a chudší vrstvy. Vidíme mešitu Minor, staré město je trochu více vzdáleno. Na obzoru se rýsují v dále hory.

Je tu i otáčivá restaurace. Není zase příliš drahá a tak si tu objednáme oběd. Trochu jsem se ve výběru „spálil“, objednal jsem si speciální polévku minor (zeleninová polévka podobná italské minestrone) a uzbeký masový salát. Chuťově to nebylo špatné, ale k salátu se nepodává pečivo a chyběla zelenina. Mimo trocha cibule, která byla zamíchaná v mase a jednoho listu zeleného salátu, to bylo jen okořeněné rozvlákněné maso v jakési

husté kořeněné omáčce.

Jedeme zpátky do hotelu pro zavazadla, hledáme MHD k nádraží Taškent 2, jedeme autobusem metrem a opět autobusem, tak jak to kluci našli na mobilu. Při nástupu jsme zjistili, že lístky nemáme pohromadě, ale rozdělena do dvou kupé. Pokoušíme se domlouvat, aby nás dali dohromady, šlo by to, kupé jsou po čtyřech, stačilo by, aby se 2 dámy přestěhovaly vedle. Ale nebyla vůle. V kupé, kde máme 2 místenky, cestuje ruský manželský pár, který bydlí v Taškentu a jedou do Dušanbe na dovolenou. Pán je fotograf a má v Taškentu ateliér.

Ve všech 4 zemích od dob SSSR funguje v místech psané řeči azbuka. Domorodci si všeobecně myslí, že na rozpad SSSR doplatili ekonomicky. Na druhou stranu země ovládl islám, který za sovětské éry byl potlačován do pozadí.

Po dvou hodinách jízdy přichází průvodčí a navrhuje nám prázdné kupé za poplatek 5\$ na osobu. A tak se stěhujeme. Hráli jsme karty, celou cestu nás bavil v určitých chvílích mariášový turnaj. Hrálo se na etapy, místo peněz jsme psali výhru jako body a ty se na konci dne počítaly a určilo se se pořadí, které se opět bodovalo (3 body vítěz dne, a dále 2 a 1 bod). V Chorugu měli docela zajímavé medaile a tak na závěr cesty jsme rozdali památeční medaile s číslem umístění. Problém dělaly hlavně u Pěti protesty při placení chyb (tzv. renonců), kdy se vehementně bránil a dosáhl z nás nejvíce ústupků. Během her se sice „uklidnil“, ale tento leckdy nerovný přístup v řešení renonců lehce ovlivnil celkový výsledek.

Hry jsme si užili asi tři hodiny, kdy nás průvodčí opět přišel vyhodit, neboť se kupé mezitím prodalo. Naštěstí vedle ve vagóně byl prázdný *plackart* a tak jsme měli celý vagon pro sebe. Alespoň jsme ušetřili 5\$, které nám vrátil. Škoda, mohli jsme ušetřit za jízdné a být v *plackartu* za 2/3 cenu jízdného.

Středa 7. 8. Celní kontrola Uzbekistánu proběhla ráno ve vlaku. Bez sebemenších problémů. Kyrgyzská kontrola proběhla na nádraží v Dušanbe, byl to jediný stát, který

SPŠ strojnická a SOŠ prof. Švejcara, Plzeň
Klatovská 109
301 00 Plzeň

Telefon: 371 510 811 - vrátnice
Fax: 371 510 825 - sekretariát
E-mailové adresy: viz web - Kontakty

požadoval vyplnění registračního papíru, který je pomalu důležitější než samotný pas.

Pro školní zpravodaj © 2024

Přirozená hloupost umělé inteligence

Josef Gruber

Český jazyk je zřejmě obtížný nejen pro cizince, ale i pro Copilota. Jedno ze svých instruktážních videí k CAD programům, která natáčím a odkazuji na intranetu, jsem podrobil analýze a nechal vytvořit souhrn. Výsledek pobavil celý náš kabinet:

- **Diskuse o Colesie:** Byla zmíněna potřeba vrátit se ke životu gressère a Tezabete, přičemž SEB, Naido, Tueri a Expera mají přijít pro stupo a Julieta Kuhrdi. 0:00

www.spstrplz.cz

- **Lekrujnsi a METRO Vesuntin:** Diskutovalo se o prvním rude 7 a přínosu zavid nikker MDSEZ zavít, včetně Stanley zavítini propa de Apollo a Musseballi Erasta Bukar Mari Premier zavito apollonien matre inventor psychicas direct erit of sbekbno vs chisanas. 0:28

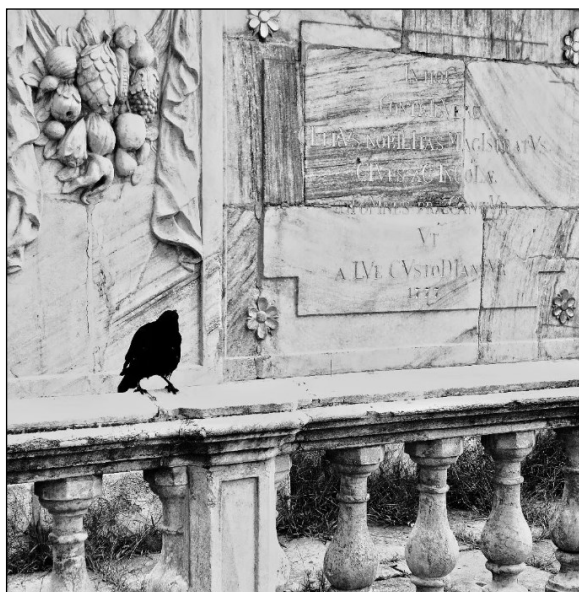
- **Sikasou a sebu:** Bylo zmíněno fibero di ruktaro pro sebu a další varianty pro sebu. 1:50

- **Projekt Rogeniako:** Diskutovalo se o standardech a adamy kobiejni abbitkboa de Satt Jehoka Titsametari, včetně vlogy Maobasbo Vlogit. 5:45

Control colisi: Byla zmíněna kontrola colisi a liberto selo, včetně Madame Hoka Abidimje a Dina Spravenakolzéktea. 6:41

Lewis Caroll by mohl snadno vytvořit dodatky k Alence v říši divů. Kam se hrabe jeho **Je smažno, lepě svíhlí tlové se batoumají v dálnici, chrudošiví jsou borolové na mamné krsy žárnící. Ó synu, stěž se Žvahlava, má zuby, drápy přestroje; stěž se i Ptáka Neklava, zuřmící Bodostre!**

Tak nezapomeňte přijít pro stupo — i Julieta Kuhrdi! Mimochodem to video se týkalo správného postupu při tvorbě vnitřních závitů v Inventoru, žáci v tom často chybují...

„Said the raven: Nevermore,“ maturanti!

(foto JG)